

Suomen Senioriliike ry

Hyväksytty syyskokouksessa
14.11.2016

Toimintasuunnitelma 2017

Suomen Senioriliike ry on vuonna 2008 perustettu puolueisiin sitoutumaton, valtakunnallinen, suomen- ja ruotsinkielinen kansalaisjärjestö. Ajamme voimavaraikäluokan oikeuksia - niiden yli miljoonan, jotka ovat eläkeiässä. Etenkin niiden, jotka tarvitsevat ympärivuorokautista hoivaa tai säännöllistä kotihoitoa hyvän elämän toteutumiseen.

YHTEISKUNNALLINEN VAIKUTTAMINEN

Eläkeläisten toimeentuloon kohdistuvat lukuisat leikkaukset uhkaavat heikentää jo ennestään heikoimmin toimeentulevien ikäihmisten elämisen laatua. Asumiseen kohdistuvat lisäkustannukset, palvelumaksujen korotukset sekä lääkekulukorvausten pienentäminen ja matkakustannusten omavastuun kasvattaminen merkitsevät elintason laskua ja köyhyyden lisääntymistä jopa sadoille tuhansille ihmisille. Senioriliike suunnittelee ja toteuttaa vuonna 2017 näkyviä toimenpiteitä, jotka lisäävät tietoisuutta ikäihmisten ja eläkeläisten toimeentuloon kohdistuvista uhkakuvista nostamalla asioita mahdollisuuksien mukaan julkiseen keskusteluun.

TOIMINTA

Eläkeläisten talous

- *Kansalaisaloite työeläkeindeksi palauttamisesta palkkatasoindeksiksi*

Kansalaisaloitteen kannatuksen keräys päättyi onnistuneesti 24.3.2016. Sille saatiin 84820 kannattajaa, joista noin 20000 kerättiin talkootyönä paperiversioina. Aloite toimitetaan Eduskuntaan vuoden 2016 loppupuolella ja eduskuntakäsittelyn oletetaan tapahuvan vuoden 2017 alkupuoliskolla. Tulemme vaikuttamaan kansanedustajiin, eduskunnan puolueryhmiin, eläkeläisjärjestöihin ja muihin alan toimijoihin, jotta ne tukevat aloitetta ja eduskunta äänestää sen toimeenpanon puolesta.

- *Eläketuloverotus*

Eläkeläinen maksaa 6,3 - 7,8 % enemmän veroa samasta tulosta (45000 €:n vuosituloon asti) kuin palkansaaja, riippuen tulon määrästä ja palkansaajan iästä. Palkansaaja maksaa tulostaan työttömyysvakuutus- ja työeläkemaksua, jotka harhaanjohtavasti tulkitaan veroksi, jolloin nettoansio samasta tulosta on suunnilleen yhtä suuri. Yli 45000 €:n eläketuloista maksetaan ylimääräistä raippaveroa 6 %. Tämä verorasitus tulee jo muutenkin suuremman veroprosentin lisäksi. Raippaverosta maksetaan myös itse säästetystä lisäeläkkeestä. Raippaverosta on tehty valituksia vedoten perustuslain 6. pykälään eli ikäsyryntään. KHO tulee antamaan asiasta päätöksensä, joten odottelemme sitä. Senioriliike pyrkii vaikuttamaan yllä mainittujen verotuksen epäoikeudenmukaisuuksien ja jopa laittomuuksien korjaamiseen vaikuttamalla päätöksentekijöihin.

- *Työeläkeyhtiöt ja eläkevarojen käyttö*

Suomessa on 5 suurta yksityistä eläkeyhtiötä (Varma, Ilmarinen, Elo, Etera ja Veritas). Kaikki tekevät täysin samaa lakisääteistä tehtävää. Yhtiöt kilpailevat keskenään mm. maksamalla asiakaspalautuksia. Julkisen alan eläkkeiden hoidosta vastaavat Keva ja Valtion eläkerahasto.

Yksityiset eläkeyhtiöt käyttävät hallinnollisiin toimintoihin noin 500 miljoonaa € vuodessa. Kilpaillessaan asiakkaista yhtiöt käyttävät kymmeniä miljoonia euroja maksamalla työhyvinvointirahaa ja yksittäistapauksissa jopa satoja miljoonia euroja kilpaillessaan uusista asiakkaisista.

Senioriliikkeen tavoitteena on ajaa yksityisten eläkeyhtiöiden yhdistämistä siten, että Suomessa olisi yksi yksityisen sektorin työeläkeyhtiö.

Työeläkelakeja muutetaan noin viiden vuoden välein ja muutoksia valmistellaan 3-kannassa – Suomen hallituksen sekä työntekijä- ja työnantajajärjestöjen kesken. Senioriliikkeen tavoitteena on saada eläkeläisjärjestöjen edustus mukaan eläkelakien valmistelutyöhön. Näin eläkeläisten näkemykset tulisivat huomioiduksi eläkeläisiä koskevissa asioissa. Näiden tavoitteiden saavuttamiseksi pyrimme tekemään yhteistyötä muiden eläkeyhdistysten kanssa.

Eläkevaroille on aina taloudellisesti huonoina aikoina monia havittelijoita. Senioriliike pyrkii vaikuttamaan siihen, että varoja käytetään vain niiden laillisesti oikeaan tarkoitukseen eli eläkkeiden maksamiseen.

Ikäihmisten kuntoutus, hoiva ja hoito

Senioriliikkeen toimintaa ohjaavat ajankohtaiset ikäihmisten hyvinvointitarpeet. Ikäihmisiä on kutsuttu vuoden 2016 aikana kirjoittamaan tarinoita omista tai läheisten kokemuksista, elämänsä haasteista ja selviytymisen keinoista tämän päivän Suomessa. Kirjoitukset analysoidaan ja niistä kootaan yhteenvetoja Seniorilehteen, tiedoksi päättäjille ja vanhuspalvelujen kehittäjille.

Käynnistetään eläkeläisvalmennusta sisältävä koulutuskokonaisuus, jossa eläkkeelle siirtyville ihmisille tarjotaan mahdollisuutta pohtia pienryhmissä hyvän elämän eväitä. Koulutuskokonaisuutta pilotoidaan vuoden 2016 syksyllä, jolloin alueille koulutetaan ryhmien vetäjiä. Vuonna 2017 tätä 'hyvinvointia senioriarkeen' koulutusta arvioidaan ja laajennetaan alueille.

Järjestetään kolmesta neljään seminaaria/keskustelutilaisuutta ajankohtaisista ikäihmisten hyvinvointiin ja terveyden edistämiseen liittyvistä teemoista yhdessä jonkin toisen järjestön ja aiheesta kiinnostuneiden kansanedustajien kanssa. Tilaisuudet voidaan toistaa samoilla teemoilla alueellisina tapahtumina.

Vahvistetaan yhteistyötä vanhusneuvostojen kanssa. Senioriliikkeen jäseniä aktivoidaan hakeutumaan kuntien vanhusneuvostojen jäseniksi. Koulutus- ja keskustelutilaisuuksista informoidaan vanhusneuvostojen jäseniä. Vanhusneuvostoille tärkeitä asioita kootaan julkaistaviksi Seniorilehdessä ja nettisivuilla.

Käynnistetään omahoitoa koskevan tietopakettien kerääminen kohteena erityisesti toiminnallinen ja liikunnallinen kotikuntoutus.

Seurataan ja ollaan aktiivisia sote-uudistuksen mukanaan tuomista mahdollisuuksista ikäihmisten hyvinvoinnin, terveyden ja hoivan kehittämisessä. Mietitään vapaaehtoisten aktiivien kouluttamista vanhusten tukijoiksi (vapaaehtoisina palveluohjaajina) ja uuden järjestelmän kehittäjiksi.

Asuminen

Tilastokeskuksen tietojen mukaan Suomessa ikäihmiset varautuvat vanhuuteen muuttamalla harvaan asutuilta alueilta taajamiin ja kaupunkien keskustoihin, vanhoista omakotitaloista rivitaloihin tai kerrostaloihin. Samalla he siirtyvät pois tutuista ympäristöstään usein

tilanteessa, jossa ovat jääneet leskeksi tai muulla tavoin yksin. Tämä saa monen tuntemaan itsensä yksinäiseksi. Viimeaikaiset tutkimukset ovat myös osoittaneet, että iäkkäiden yksinäisyys on kasautunut kaupunkien kerrostaloihin. Muut ikääntyvän väestön asumisen ongelmat liittyvät usein asuntojen esteettömyyteen, asukkaiden pienituloisuuteen, vuokra-asuntopulaan ja vanhojen omistusasuntojen korjaushaasteisiin. Asumiskustannukset nousevat helposti liian korkeiksi eläkkeensaajille.

Vuonna 2013 hyväksytty Ympäristöministeriön Ikääntyneiden asumisen kehittämisohjelma (IKÄASKE), esittää linjaukset ikäihmisiä koskevan asuntopolitiikan suunnaksi. Se ei kuitenkaan ole toimijoita velvoittava. Ohjelma sisältää suosituksia lähes kaikille alan toimijoille, mutta toteutuksen valvonta ja varmistaminen jäävät ”ilmaan”.

- *Asuntotarjonnan lisääminen*

Eläköityminen ja siitä seuraava taloustilanteen heikentyminen aiheuttavat tarpeen myös uuden asumisratkaisun etsimiseen. Vuokra-asuntojen krooninen niukkuus on johtanut ylikorkeisiin vuokriin erityisesti pääkaupunkiseudulla ja myös muissa kasvukeskuksissa. ASO-asumiseen kohdistetut tuotannon rajoitukset johtivat suosittuun asumismuodon heikkoon saatavuuteen. Kasvukeskuksissa pienten vuokra-asuntojen ylikysyntä on mittavaa. Vuokramarkkinoilla iäkkäät ihmiset ovat huonommassa asemassa johtuen mm. tietoteknisten valmiuksien puutteesta, heikosta taloustilanteesta ja yleensä huonommasta valmiudesta asioida monimutkaistuneessa palveluympäristössä. Vanhukset eivät näytä kuuluvan vuokra-valinnoissa asuntoyhtiöiden ykköskohderyhmään.

Kohtuuhintaisten vuokra-asuntojen ja seniori-ikäisille sopivien ASO-asuntojen tarjontaa pitäisi lisätä kasvukeskuksissa. Valtion tuki vuokra-asuntotuotantoon on kohdistettava niille toimijoille, jotka hyväksyvät pitkät luovutusrajoitukset eivätkä pyri taloudellisen voiton maksimointiin. Tämä turvaisi kohtuuhintaisen asumisen ja asuntojen pysymistä vuokratäytössä. Vuokra-asumisen kohtuuhintaisuus toteutuu - jos niin todella halutaan - kustannusperusteisella vuokranmäärittelyllä. Uskottavasti näin toimivat lähinnä yhteiskunnalliset yritykset ja säätiöt, jotka eivät tee tulosta jakaakseen osinkoja. Kuntien kaavoitus- ja tontinluovutuspolitiikalla voidaan myös vauhdittaa tarjonnan lisäämistä. Näin menetellen säästetään asumistuki- ja toimeentulotukimenoissa.

- *Asumisoikeusasuntoja ikäihmisille*

Neljännesvuosisadan ajan Suomessa toiminut asumisoikeushallintamuoto on osoittautunut erittäin sopivaksi asumisratkaisuksi ikäihmisille. Yli 55-vuotiaat voivat hakeutua ASO-asuntoihin varallisuusehtojen estämättä. Tämä on tärkeä mahdollisuus omistusasujille, joiden talo on suurten korjausinvestointien edessä. Putki- ja julkisivuremontit tai yksittäisen jälkiasennushissin rakentaminen merkitsevät yhtiövästikkeiden nousua liian korkeaksi eläkkeenvarassa asuville. Asumisoikeusjärjestelmä on tällöin sopiva vaihtoehto. Asumisoikeuslakiin ollaan suunnittelemassa muutoksia, jotka tulevat eduskuntakäsittelyyn vuonna 2017. Senioriliike pitää tärkeänä, että yli 55-vuotiaiden oikeus hakeutua näihin asuntoihin ilman rajoituksia säilytetään. Asukasvalintajärjestelmän muuttaminen joustavammaksi on välttämätöntä. Lain tulee mahdollistaa sellaisten yhteisöllisten ASO-talojen rakennuttaminen, joihin hakeudutaan yhteisöllisyyden, palvelujen ja hyvien yhteistilojen vuoksi. Näissä taloissa asukkaat voivat hyväksyä sen, että käyttövästikkeeseen sisällytetään esimerkiksi talokohtaisesta palveluohjaajasta aiheutuvia kustannuksia. Asukkailla pitäisi olla mahdollisuus tulla talohankkeeseen mukaan jo suunnittelu-vaiheessa, jolloin he voisivat varautua ja vaikuttaa paremmin asumismuodon muutokseen. Seniorien ASO-rahoitukseen tulee kehittää myös uusia, vaihtoehtoisia rahoitusmalleja.

- ***Esteettömyys ja yksinäisyyden torjunta***

Suomessa asuu yli 100.000 yli 65-vuotiasta ihmistä hissittömissä kerrostaloissa. Heille pitäisi ikääntymisen myötä olla tarjolla asuntoja hissitaloista, joissa myös asuntokohtainen esteettömyys ja käytännöllisyys on huomioitu. Jälkiasennushissiiä nopeampi ja edullisempi ratkaisu olisi hissittömissä taloissa asuvien vanhusten asuntohakemusten priorisointi vuokraustilanteessa. Valtion ja kuntien tuki jälkiasennushissien rakentamiseen parantaa tilannetta, mutta nopein vaikutus tulisi iäkkäiden palvelukonseptia muuttamalla. Uudisrakentamisen esteettömyys on edelleen pidettävä perusnormina, esteettömyysnormien purkamisella ei saavuteta asukkaille koituvia säästöjä asumiskustannuksiin. Tutkimusten mukaan esteetön rakentaminen ei lisää kustannuksia, vaan vähentää niitä varsinkin pitemmällä aikavälillä.

Yksinäisyys on ongelma, josta seuraa monia muita vaikeuksia ikääntyneille. Vireillä olevat kehittämishankkeet esimerkiksi vuokrataloasukkaiden aktivoimiseksi ovat tarpeellisia, mutta ne eivät riitä. Yhteisöllisyyttä tukeva asuminen edellyttää paitsi tiloja myös henkilöresursseja laittamaan asioita alulle ja ylläpitämään toimintaa. Asukkaat viime kädessä ratkaisevat sen, millaiseksi asuinyhteisö muodostuu, mutta ilman vuokratalon omistajayhtiön panostuksia asiat eivät toteudu. Parhaimmillaan jo nyt asuntoja omistavat yhteisöt panostavat tila- ja henkilöresursseja asumisviihtyvyyteen. Samalla vuokrasuhteet pitenevät ja hoitokustannukset ovat paremmin hallinnassa.

Senioriliikkeen kanta on, että yhteiskunnan rahoitustukea saavat suuret rakennuttajayhtiöt pitäisi velvoittaa toteuttamaan suunnitelmissaan asukkaiden yhteisöllisyyttä tukevia tilaratkaisuja. Voisiko tämä olla osa rahoitusehtoja? Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus (ARA) voisi nimensä mukaisesti toimia tässä asiassa "veturina" vuokra- ja ASO-talopuolella, joka esimerkkiä näyttäen voisi luoda uusia käytäntöjä myös vapaarahoitteisiin vuokrataloihin ja omistusasumiseenkin.

Vanhusasiavaltuutettu

Senioriliikkeen pitkäaikainen tavoite vanhusasiavaltuutetun viran perustamiseksi on entistä ajankohtaisempi. Jäsenmäärältään vielä pienehkönä järjestönä Senioriliike pyrkii yhteistyöhön muiden eläkeläisjärjestöjen kanssa yhteisten tavoitteiden edistämiseksi

Kunnallisvaalit 9.4.2017 (ennakkoäänestys 29.3.-4-4)

Kunnallisvaaleja varten valmistetaan tietopaketti vanhusten kotihoidon ja ympärivuorokautisen hoidon saatavuudesta ja laadusta. Tehdään kysely puolueille näihin teemoihin liittyen.

Kuntien vanhusneuvostot

Kuntien vanhusneuvostot toimivat asiantuntijoina ikäihmisiin, heidän palveluihinsa ja asumiseen liittyvissä asioissa. Jäseniä innostetaan pitämään yhteyttä vanhusneuvostoihin ja tutustumaan oman kuntansa Suunnitelmaan ikääntyneen väestön tukemiseksi" ja vanhusneuvoston uusimpiin pöytäkirjoihin.

ALUETOIMINTA

Aluetoiminnan tärkeimpänä tavoitteena on toiminnan aktivoiminen ja keskittyminen Senioriliikkeen vahvoilla toiminta-alueille. Tavoitteiden saavuttamiseksi keskitytään nykyisten jäsenten aktivoimiseen sekä uusien jäsenten hankintaan järjestämällä seminaareja yhteistyössä muiden järjestöjen ja kuntien vanhusneuvostojen kanssa.

TOIMISTO

Vapaaehtoiset ovat vuosien ajan hoitaneet järjestön toimistotyöt kiitettävällä tavalla. Jäsenistön palvelun kehittämiseksi ja toimistorutiinien hoitamiseksi järjestö tarvitsee osa-aikaisen työntekijän. Haetaan projektityöntekijä, mikäli saadaan haettu avustus RAY:lta.

TIEDOTUS JA JULKAISUTOIMINTA

Jäsenille tiedotetaan ajankohtaisista asioista jäsentiedotteilla, verkkosivuilla ja Facebook -sivujen välityksellä. Vuoden aikana julkaistaan kaksi Suomen Seniorilehteä. Tavoitteena on laadukas lehti, joka houkuttelee lukemaan ja tuo lisää jäseniä. Aktiivista jäsenhankintaa jatketaan. Kaikissa järjestettävissä tapahtumissa jaetaan Seniorilehteä ja esitteitä. Osallistutaan harkinnan mukaan ikäihmisille tarkoitetuille messuille ja muihin vastaaviin tapahtumiin. Puheenjohtaja ja hallituksen jäsenet osallistuvat Senioriliikkeen toimintaa koskevaan tiedottamiseen julkaisemalla kirjoituksia tiedotusvälineissä. Kannustetaan jäseniä toimittamaan tiedotusmateriaalia medioihin ja keskustelemaan median edustajien kanssa.

VERKOSTOITUMINEN

Jatketaan yhteistyötä Valtaa Vanhuus- verkostossa, johon kuuluvat Suomen Senioriliikkeen lisäksi: Folkhälsans Förbund, Ikäinstituutti, Omaiset ja Läheiset Liitto ry, Miina Sillanpään Säätiö, Suomen Setlementtiliitto ry ja Vanhus- ja lähimmäispalvelun Liitto ry. Yhteistyöllä tehostetaan yhteiskunnallista vaikuttamista ja palvelujen kehittämistä. Senioriliike on Kansalaisfoorumin jäsen. Foorumin koulutuksesta tiedotetaan jäsenille. Yhteistyötä tehdään myös muiden ikäihmisiä edustavien tahojen kanssa. Ammattikorkeakoulujen kanssa tehdään yhteistyötä tarjoamalla opiskelijoille tutkielma-aiheita.

TALOUS JA VARAINHANKINTA

Senioriliikkeen talous perustuu jäsenmaksuihin. Muita tuloja hankitaan yritys yhteistyön kautta tarjoamalla yrityksille mahdollisuutta mainostaa tuotteitaan ja palveluitaan lehdessä. RAY:lta on haettu avustuksia vuosien 2017 -2018 toimintaan. www.senioriliike.fi